

Nieuwsbrief

februari 2014

Nummer 58

Accordeon en viool in Duyschot Concerten

Voor de eerste keer in onze concertserie is een accordeon te horen. Liefhebbers van klassieke muziek zullen misschien denken: hoort dat instrument thuis in de Duyschot Concerten? Mensen die het een mooi instrument vinden als het populaire muziek ten gehore brengt, zullen op hun beurt kunnen vragen of klassieke muziek op een accordeon is aan te

horen. **Marieke Grotenhuis** zal tijdens het komende concert op overtuigende manier laten horen dat op beide vragen met een volmondig 'ja' kan worden geantwoord. Samen met de violiste **Cécile Huijnen** brengen zij een gevarieerd programma dat begint met *Roemeense volksdansen* van Béla Bartók. Deze componist heeft zich bij zijn composities

veelvuldig laten inspireren door de volksmuziek van Hongarije en Roemenië. Ook geïnspireerd op de volksmuziek zijn de *Slavische Dansen* van Antonín Dvorák. Die hebben deze componist zijn internationale reputatie bezorgd. Van Piazzolla wordt *Café* gespeeld. Deze componist was ook bandoneonist. Sinds Carel Kraayenhof met zijn *Adiós Nonino* het beroemde traantje wist te ontlokken aan, nu, koningin Maxima weet iedereen hoe dat instrument eruit ziet en klinkt. Ook dat muziekstuk was van Piazzolla. De overeenkomst van accordeon en bandoneon is duidelijk. Via de eigentijdse Martijn Padding en een compositie van de Joodse componist Ernest Bloch van wie *Abodah* (Aanbidding van God) wordt gespeeld, komen we aan het slot weer uit bij dansen. Dit keer van Brahms: drie *Hongaarse dansen*.

Inhoud

- Accordeon en viool in Duyschot Concerten
- Concertprogramma
- Cv's van Marieke Grotenhuis en Cécile Huijnen
- Concert-impresie eindejaarconcert
- Volgend Duyschot Concert
- Kees van der Heijde neemt afscheid van het Duyschotbestuur
- Ambachtse basisschoolleerlingen ontdekken het orgel

Concertprogramma
14 februari 2014
16.00 uur
Marieke Grotenhuis, accordeon
Cécile Huijnen, viool

Béla Bartók (1881—1945)

Roemeense volksdansen (1915)

opus 7

-Allegro moderato

-Allegro

-Andante

-Molto Moderato

-Allegro

-Allegro

Antonín Dvorák (1841-1904)

Slavische Dansen No. 1 in G minor (Kreisler)

Humoreske op.101/7

Astor Piazzolla (1921-1992)

Café 1930

Martijn Padding (geb. 1956)

Opposite Pieces for violin and accordion (2012)

Ernest Bloch (1880—1959)

Abodah

Johannes Brahms (1833-1897)

uit Hongaarse Dansen nr. 4, 7, 1

Marieke Grotenhuis

Accordeoniste Marieke Grotenhuis (1981) is een veelzijdig en bevlogen musicus en behoort tot de top van accordeonisten van Nederland. Marieke behaalde haar Bachelor diploma in 2004 voor accordeon aan het Rotterdams Conservatorium en voor piano aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. In mei 2009 studeerde Marieke Summa Cum Laude af voor een Master studie accordeon aan The Royal Danish Academy of Music in Kopenhagen bij Geir Draugsvoll. Hiervoor kreeg zij een beurs van het Prins Bernhard Cultuurfonds.

Marieke speelt als soliste met orkesten en ensembles en is onderdeel van het duo 'Huijnen & Grotenhuis'. Ze vormt dit duo samen met violiste Cécile Huijnen (concertmeester van het Gelders Orkest). Twee topmusici in een unieke combinatie van viool & accordeon met romantisch repertoire uit verschillende werelddelen.

In 2013 richtte Marieke BIG HOUSE op als nieuw ensemble. BIG HOUSE bestaat uit vier top accordeonistes van Nederland en beleeft in seizoen 2014/2015 haar debuut.

Sinds 2010 is Marieke Grotenhuis hoofdvakdocent accordeon aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. In datzelfde jaar heeft Marieke haar eigen stichting Tasty Fingers opgericht om de profilering van het instrument accordeon te bevorderen en het accordeon als professioneel instrument te ondersteunen. Najaar 2012 is haar debuut CD uitgekomen met werken van J.S. Bach, Frescobaldi en Rihm. De CD is ontzettend goed ontvangen door het publiek en de media.

Als accordeoniste speelde Marieke met het Koninklijk Concertgebouw Orkest tijdens het openluchtconcert op het Museumplein dat rechtstreeks werd uitgezonden op de televisie. Marieke heeft met componist Mauricio Kagel een uitvoering van zijn beroemde Tango Aleman ten gehore gebracht in het Muziekgebouw aan 't IJ en bij Hare Majesteit de Koningin voor het Koninginneconcert van 2007. Ook dit concert werd uitgezonden bij de NPS. Tijdens het Gergiev Festival heeft Marieke met het Rotterdams Philharmonisch Orkest onder leiding van Valery Gergiev in Amsterdam, Antwerpen, Londen en Wenen opgetreden. Ook heeft Marieke in verschillende concerten van het Residentie Orkest meegespeeld.

Marieke heeft als solist bij de volgende ensembles gespeeld: het Nieuw Ensemble, tijdens de Gaudeamus week (2007) o.l.v. Otto Tausk, het Asko-Schönberg Ensemble in een bewerking (2008) van Reinbert de Leeuw van Janacek voor accordeon en ensemble en bij Orkest de Ereprijs in een compositie (2009) van Martijn Padding. In 2012 heeft Marieke het accordeonconcerto van Janco Verduin in première gebracht met Orkest de Ereprijs. Op dit moment schrijft hedendaags componiste Seung-Ah Oh haar nieuwe accordeonconcerto voor Marieke. Dit zal in februari 2015 in première gaan.

Daarnaast is Marieke vaak werkzaam in muziektheater producties o.a. van Toneelgroep de Appel Den Haag, Stella Den Haag, Artemis in Den Bosch en muziektheatergezelschap Hollands Diep. Ze heeft met o.a. de volgende regisseurs gewerkt: Geert de Jong, Paul Koek, David Geysen, Frans Weisz, Hans van den Boom, Cilia Hogerzyl en Floor Huygen.

Cécile Huijnen

Cécile Huijnen studeerde bij Davina van Wely aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag

en daarna bij Jaap van Zweden. Zij won een aantal prijzen; op veertienjarige leeftijd de derde prijs van het Sweerts de Landas Violconours, vijf jaar later de tweede prijs op het Berlage Concours en in 1987 de hoofdprijs van het Oskar Back Violconours, waarbij ze tevens de Badingsprijs ontving. In 1990 studeerde zij cum laude af, waarbij haar tevens de Nicolai Prijs en de Fock Medaille werden toegekend.

Datzelfde jaar werd ze aangesteld als eerste concertmeester van het Nederlands Balletorkest en sinds 2000 is zij in dezelfde functie verbonden aan Het Gelders Orkest. Bovendien is zij een veelgevraagd gastconcertmeester bij een groot aantal orkesten in binnen- en

buitenland, zoals het Rotterdams Philharmonisch Orkest, het Radio Filharmonisch Orkest, het Residentie Orkest, de Filharmonie van Vlaanderen, The Bergen Philharmonic Orchestra, The Sydney Symphony Orchestra, L'Orquesta de Camara de Cadacques olv Sir Neville Marriner en Symfónica Toscanini o.l.v. Lorin Maazel.

Tournees met vele kamermuziekensembles, in zowel barok, romantisch als hedendaags repertoire brachten haar over de hele wereld.

Daarnaast treedt ze regelmatig op als solist. Zo profileerde zij zich de laatste jaren onder leiding van dirigenten als Nicolai Alexeev, Ken-Ichiro Kobayashi en Jaap van Zweden met vioolconcerten van o.a. Strawinsky, Barber, Shostakovitsj en Korngold. Bovendien vertolkte zij vele viool-, en dubbelvioolconcerten met het voormalige Nederlands Balletorkest bij balletten van choreografen als Hans van Manen, Jirí Kylián en Ohad Naharin. Nog steeds soleert ze met het Nationaal Ballet en het Nederlands Dans-theater in binnen-en buienland.

Ze coacht het Nationaal Jeugdorkest, geeft individuele auditietraining, is gastpanellid van het programma Discotabel op radio 4 en jurylid van het Prinses Christina Concours.

Concert-impressie

door Peter Taams

Zaterdag 27 december - Trio Cortado

Glijdend en glibberend over de besneeuwde wegen spoedde ik mij naar de Dorpskerk. Als gastheer moet je vòòr de aankomst van de musici aanwezig zijn. Al is het maar voor het zetten van koffie! Eerst maar eens samen met de koster een paar paden maken in de sneeuw, gelukkig waren sneeuwschuiver en pekelsout voorradig. Een aardige opwarmer. Bellen met Hannah de Witte hoe hun reis verloop naar Hendrik Ido Ambacht - dat ging gelukkig prima en om 18:00 uur arriveerde het gezelschap. Het restant van de tijd gebruikt om een broodje weg te happen en nog wat sneeuw te ruimen.

Een enigszins somber gevoel maakt zich van mij meester. Hoewel sneeuw mij meestal blij maakt vrees ik nu toch een beetje voor de opkomst bij dit concert. Het land is al enige dagen in een toestand van paniek - door toedoen van de berichten van het KNMI. Ja, er kwam wat sneeuw aan. Nou en? Dat gebeurt de hele winter ook in Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland, Italië, Liechtenstein en de Scandinavische landen, om maar eens meerdere landen te noemen! Het zal wel aan mij liggen hoor, maar een paar cm sneeuw en de treinen rijden niet meer, een winkelcentrum staat op instorten en er gebeuren allerlei ongelukken op de weg. Hoe doen ze het dan in Scandinavië of Zwitserland? We zouden met de huidige paniek over een paar sneeuwvlokken bijna vergeten dat we een paar honderd jaar geleden op walvissen jaagden en overwinterden op Nova Zembla, 1596 als ik me niet vergis. Zaken die een mens overdenkt tijdens het sneeuwruimen!

Alles goed en wel. Uiteindelijk arriveren er toch nog een man of veertig, saillant detail, de burgemeester van Hendrik Ido Ambacht is er ook met zijn vrouw!

Sonate a trè - Charles Avison

Charles Avison (16 februari 1709 (gedoopt) - 9 of 10 mei 1770) was een Engels componist in de barokke periode. Hij was kerkorganist van St. John the Baptist Church in Newcastle en van de St. Nicholas Church (later Kathedraal). Hij is het meest bekend om zijn 12 Concerti Grossi

WWW.PIETERDIJKSMAN.NL
INFO@PIETERDIJKSMAN.NL
TEL.: 06-53623774

en zijn "Essay over muzikale expressie", het eerste muziekcritiek gepubliceerd in het Engels.

Sommige bronnen beweren dat Charles de vijfde was van negen kinderen, terwijl anderen beweren dat hij de zevende van tien kinderen was. Hoe dan ook, Charles Avison werd geboren in een familie met een hoge mate van kindersterfte - veel van zijn broers en zussen stierven op jonge leeftijd. Zijn vader was een muzikant en was zijn eerste leraar waarschijnlijk. Toen Charles 12 was overleed zijn vader.

Rond twintig jaar verhuisde Avison naar Londen om zijn carrière als muzikant voort te zetten. Het was tijdens deze periode van zijn leven dat hij begon te studeren bij Francesco Geminiani. De eerste gedocumenteerde muzikale bijdrage van Avison was een benefiet concert in Londen op 20 maart 1734. Dit was ook zijn enige bekende concert in Londen en waarschijnlijk bevatte het een aantal van zijn vroege composities, geschreven onder Geminiani. Avison verliet Londen en op 13 oktober 1735 werd hij benoemd tot organist van de St. John's, Newcastle. Hij werd later benoemd tot directeur van de Newcastle Musical Society. Hij bleef op deze twee posities tot aan zijn dood. Avison gaf ook les in klavecimbel, fluit en viool aan particuliere studenten op een wekelijkse basis. Ondanks talrijke aanbiedingen van meer prestigieuze posities later in zijn leven verliet hij Newcastle nooit.

Avison was getrouwd met Catherine Reynolds. Charles en Catherine had negen kinderen, waarvan er slechts drie volwassen werden. Deze kinderen heetten Jane, Edward en Charles. Edward volgde zijn vader op als zowel de directeur van de Newcastle Musical Society als de St. Nicholas organist, na de dood van zijn vader. Charles was ook organist en componist.

De sonate wordt met verve gespeeld, mooi in de akoustiek! Dit belooft wat!

R. Schumann - Albumblätter

Schumann werd geboren in Zwickau, Hauptmarkt 5, als het vijfde kind van August Schumann en Christiane. Zijn vader was boekhandelaar en uitgever en dat verklaart grotendeels zijn literaire belangstelling. Robert had een zuster Emilie (geboren 1796) en drie broers, Eduard (geboren 1799), Carl (geboren 1801) en Julius (geboren 1805).

Op zevenjarige leeftijd kreeg Robert Schumann zijn eerste pianoles. Zijn vader steunde de muzikale ambities van zijn zoon: er werd een vleugel aangekocht en zijn vader luisterde met plezier naar Roberts spel. Vader probeerde zelfs Carl Maria von Weber als pianoleraar voor zijn zoon te krijgen, tevergeefs. Tot zijn achttiende ging Robert naar het lyceum van zijn geboortestad. Robert Schumann noteerde later: Ich genoss eine sorgfältigste und liebevolle Erziehung.

Op twaalfjarige leeftijd schreef hij zijn eerste composities, de Psalm 150 en de Overture met koor voor solisten, koor en orkest met obligate pianopartij. Zijn tweede creatieve werkterrein was de literatuur: hij schreef al

jong gedichten, toespraken en artikelen en had vanzelfsprekend in de boekhandel van zijn vader toegang tot de nieuwste werken van de bekende schrijvers en dichters van zijn tijd. In 1826 pleegde zijn zusje Emilie zelfmoord, enkele weken later overleed ook zijn vader. Volgens de wens van zijn moeder, maar vooral op advies van zijn curator Gottlob Rudel studeerde hij - zonder veel belangstelling - eerst rechtswetenschap in Leipzig en Heidelberg. Het bijwonen van een concert van Niccolò Paganini in Frankfurt am Main gaf de doorslag zich helemaal aan de muziek te wijden.

Schumann studeerde piano bij de befaamde Friedrich Wieck, maar een vingerverrekking verhinderde hem een loopbaan als pianovirtuoos of concertpianist te beginnen. Evenals de andere studenten ging Schumann te Leipzig bij Wieck inwonen. Hij maakte er kennis met Wiecks dochter Clara, die hij later zou huwen.

Bij Heinrich Dorn in Leipzig studeerde hij in 1831 muziektheorie. Na een korte verlovingsperiode met Ernestine von Fricken voelde Schumann zich sterk tot Clara Wieck aangetrokken. Zijn liefde voor haar leidde tot jarenlange debatten met zijn pianoleraar, de vader van Clara. Zij was de oogappel van haar vader en een veelbelovend pianiste, de kroon op zijn leraarschap. Friedrich Wieck was daarom bijzonder trots op zijn dochter. Het kwam tot een openlijke breuk met de familie Wieck. Vader Wieck had Schumann verboden Clara te ontmoeten en ging met haar op concertreis. Maar in Schumanns werken uit deze tijd blijft Clara aanwezig. In 1837 verloofde het paar zich tegen de wil van vader Wieck. De intriges van Wieck leidden bij Schumann tot een zenuwcrisis en aanvallen van zwaarmoedigheid. Er is niets nieuws onder de zon maar het zal je maar gebeuren!

Via de rechtbank werd de toestemming voor het huwelijk geforceerd. Eindelijk kon het paar op 12 september 1840, daags voor de 21e verjaardag van Clara, in de dorpskerk van Schönefeld trouwen. Nog in datzelfde jaar werd Schumann door de Universiteit van Jena tot eredoctor benoemd en maakte hij kennis met Franz Liszt. De eerste huwelijksjaren waren de gelukkigste van Schumanns leven. Het echtpaar bleef tot 1844 in Leipzig wonen.

Schumann schreef tot 1839 uitsluitend pianomuziek. Toen ontstonden de grote pianocycli, waarmee hij beroemd zou worden. 1840 was voor Schumann het jaar van de liederencycli: hij schreef 138 liederen, waaronder Liederkreis, op.

**FONDS
PODIUM
KUNSTEN
PERFORMING
ARTS FUND NL**

39, Frauenliebe und -leben, op. 42 en Dichterliebe, op. 48. Pas na het huwelijk werd de breedte van het compositorisch oeuvre vergroot. In 1841 ontstond de Symfonie Nr. 1 in Bes-groot, de zogenaamde "Lentesymfonie (Frühlingssinfonie)", op. 38. De première in het Gewandhaus te Leipzig onder leiding van Felix Mendelssohn Bartholdy was een van de grootste successen in Schumanns carrière.

In 1844 vertrok het echtpaar Schumann naar Dresden. In deze tijd had Schumann verscheidene ontmoetingen met Richard Wagner. In 1847 werd hij dirigent van het koor Liedertafel in Dresden. Het jaar 1848, met de Europese revoluties, werd een van de productiefste van Schumann: hij voltooide zijn opera Genoveva, begon met het schrijven van de muziek voor het toneelstuk Manfred van Lord George Gordon Byron en voltooide het derde deel van de Scènes uit Faust van Johann Wolfgang von Goethe. Maar de familie Schumann voelde zich in Dresden steeds geïsoleerder, want zij ergerden zich aan de muzikale smaak van het conservatieve Dresdener publiek. Zo nam Schumann in 1850 het aanbod van Ferdinand Hiller aan om hem als zijn opvolger als stedelijke muziekdirecteur in Düsseldorf voor te dragen.

In Düsseldorf was Schumann verantwoordelijk voor de abonnementsconcerten van de Städtische Allgemeine Musikverein, de repetities van de verschillende koren en adviseur voor bijzondere muzikale festiviteiten in twee Rooms-Katholieke kerken. Hij was zeer ambitieus en het eerste concert, waarop Clara als soliste optrad, was een overweldigend succes. Zijn zwijgzaamheid, sterke bijziendheid, die in die tijd met een bril niet te verhelpen was, zijn zachte stem en onvoldoende pedagogische vaardigheid om orkestleden te motiveren, leidden tot een gebrekkige discipline in het orkest.

In november 1853 werd hem meegedeeld dat hij uitsluitend nog eigen werk kon dirigeren: een regelrecht ontslag. Schumann kreeg steeds meer last van gehoorhallucinaties, die gepaard gingen met depressies en angstvisioenen. Enkele maanden later sprong hij tijdens het plaatselijke carnavalsfeest in een vlag van innerlijke verscheurdheid in de Rijn maar werd gered door een Hollandse schipper. Hij werd ontoerekeningsvatbaar verklaard en in een inrichting voor geesteszieken in Enderich (nabij Bonn) opgenomen. Daar woonde hij tot zijn overlijden helemaal geïsoleerd; zelfs zijn vrouw Clara heeft hem hier pas twee dagen voor zijn dood voor het eerst opgezocht. Wat triest! Robert Schumann behoorde zonder twijfel tot de belangrijkste componisten van de muzikale periode van

de Romantiek. Hij heeft niet alleen een groot aantal belangrijke pianowerken en liederen nagelaten, maar verkende met zijn late koor- en orkestwerken vaak nieuwe mogelijkheden.

Albumblätter, Op. 124 biedt ook uitstekend pedagogisch materiaal. Albumblätter is een van de laatste collecties gepubliceerd tijdens het leven van de componist. Er zitten diverse oefeningen in verwerkt zoals - dubbele noten met beide handen - stem in het lage register van het instrument - zacht dynamisch in een snel tempo - zestiende noten gelijkmatig in een snel tempo - parallelle bewegingen handen samen - varieer articulaties (legato en staccato) - chromatisch passagewerk - grote intervallen met arm rotatie.

Deze grappen en grollen horen we ook terug in de arrangementen van Trio Cortado - hetgeen deze delen uiterst plezierig en boeiend maakt! Je verveelt je geen moment! Het arrangeren van muziek is een praktijk die een lange geschiedenis kent. In de tijd van Bach was plagiaat een eer voor de componist van het origineel, en de grote meester zelf arrangeerde zijn eigen werken veelvuldig om voor iedere gelegenheid weer iets 'nieuws' te hebben. Zelfs Mozart gebruikte arrangementen van andermans populaire operathema's in zijn eigen opera's. Later werden er veel arrangementen gemaakt om bijvoorbeeld virtuoze pianisten hun krachten te laten zien. Denk hierbij bijvoorbeeld aan Liszt, die zijn eigen transcripties maakte van opera's van Wagner. Tegenwoordig wordt er nog steeds veel gearrangeerd. Vrijwel alle muziek komt ervoor in aanmerking. Als het goed wordt gedaan, heeft het een heel verrassend resultaat en laat het nieuwe kanten van de muziek horen.

R. Naeff - End of summer - première

Ruben Naeff heeft een M.Sc. graad in de wiskunde aan de Universiteit van Amsterdam en een MM graad in compositie aan de New York University. Hij studeerde bij Michael Gordon, Daan Manneke en Gilius van Bergeijk, en volgde masterclasses bij Louis Andriessen, Christopher Rouse, Augusta Read Thomas en David Lang. Hij ontving subsidies van de HSP Huygens Talent Scholarship, het Jerome Fonds voor Nieuwe Muziek (JFund) van de American Composers Forum, de Van Bijleveltstichting, en de Stichting Fonds voor de Geld- en Effectenhandel.

Zijn brede interesse's leidden tot veel interdisciplinaire stukken als De Bètacanon (over de harde wetenschappen), The Dancing Dollar (over de huidige financiële crisis), en de YouOpera (over ons leven online). Ruben is mede oprichter van de West 4th New Music Collective dat het werk van opkomende componisten bevordert. Hij schreef muziek voor Ensemble Signaal, het JACK Quartet, de Deviant Septet, Vigil Ensemble, Cadillac Moon Ensemble (alle New York based), Wild Rumpus (SF), het duo Valitutto & Meyerson (LA), het Erasmus Kamerkoor (Rotterdam) en vocaal kwartet Quatre Bouches (Amsterdam).

Hij heeft zijn krachten gebundeld met publieke figuren

zoals NRC Handelsblad redacteur economie Maarten Schinkel, wetenschappers, voormalig KNAW presidenten Robbert Dijkgraaf en Frits van Oostrom en tekenaar Jean-Marc van Tol. De componist beschrijft: "End of Summer" als volgt. As the month of September always combines the ease of the past summer and the energy of the new season, the short trio "End of Summer" is both unpretentious summer music and an overture for all new music of the year to come. Dat zal waar zijn maar ik hoor het er niet in. De aanwijzing "joyfull" is er misschien debet aan dat ik zit weg te dromen en mij flarden van Tom & Jerry te binnen schieten. U weet wel, die inmiddels gedateerde tekenfilmreeks over een kat (Tom) en een muis (Jerry). De plots van de korte filmpjes draaien meestal rond Tom's frustrerende pogingen om Jerry te vangen en het wilde geweld dat hiermee gepaard gaat. Zowel Tom als Jerry zijn even sadistisch tegenover elkaar, maar nochtans zijn er evenveel momenten in de filmpjes aan te duiden waar ze toch redelijk met elkaar kunnen opschieten. Hierdoor is het onduidelijk waarom Tom zo vaak op Jerry jaagt, maar de meest voor de hand liggende redenen zijn allicht: 1. Hun kat-en-muisverhouding - 2. Omdat Tom's bazin dit beveelt - 3. Competitie met een andere kat of - 4. Pure pesterij. Het lukt Tom soms om Jerry te vangen, meestal omdat Jerry het zelf toestaat of door dom geluk.

De originele reeks staat berucht om haar erg gewelddadige gags: Jerry snijdt Tom doormidden, houdt zijn hoofd tussen een venster of een deur, stopt zijn staart in een wafelijzer of een stopcontact. Tom gebruikt bijlen, pistolen, dynamiet, knuppels en vergif om Jerry te kunnen vermoorden (om één of andere reden lijkt hij Jerry slechts zelden te willen opeten). Een running gag is dat Jerry Tom pijn doet terwijl hij niet oplet en Tom deze pijn pas enkele seconden later beseft. Muzikaal regisseur Scot Bradley putte mede uit de klassieke vijver - dat zal merkwaardigerwijs de reden zijn dat zowel Tom & Jerry tijdens dit stuk door mijn hoofd spoken.

M. Ravel - menuet in cis

Maurice (of Joseph-Maurice) Ravel (Ciboure, 7 maart 1875 – Parijs, 28 december 1937) was een Frans componist van Zwitsers-Baskische afkomst. Hij geldt als een van de voornaamste componisten van de 20e eeuw en, met zijn oudere landgenoot Claude Debussy, als de belangrijkste impressionist in de klassieke muziek, en als voorloper / initiator van het expressionisme.

Maurice Ravel werd geboren in Ciboure aan de kust in Frans-Baskenland nabij de Spaanse grens en was van moederszijde van Baskische afkomst. Zijn vader was een ingenieur uit Franstalig Zwitserland. Nog in Ravels geboortjaar verhuisde het gezin naar Parijs, waar in 1878 zijn broer Édouard werd geboren. Ravel kreeg op zevenjarige leeftijd zijn eerste pianolessen en werd in 1889 toegelaten aan het Parijse conservatorium. Zijn pianistenopleiding maakte hij niet af. Na zijn voortijdige vertrek van het conservatorium keerde hij er in 1897 terug om bij Gabriel

Fauré compositielessen te volgen. Tijdens zijn compositieopleiding deed Ravel verschillende vergeefse pogingen om de Prix de Rome te winnen.

Niettemin begon Ravel naam te maken als componist, aanvankelijk met pianomuziek en liederen en later ook met orkestmuziek. Tot zijn vroegere werken behoren de kleine opera *L'Heure espagnole* (1907) en de *Rhapsodie espagnole* voor orkest (1907/8), die beide Ravels voorliefde voor Spanje verraden, en de beroemde *Pavane pour une infante défunte* (1909). Voor de *Ballets Russes* van Sergej Diaghilev schreef Ravel in 1912 het grootschalig opgezette ballet *Daphnis et Chloé*. In 1913 leerde Ravel Igor Stravinsky kennen, met wie hij samen Moessorgski's onvoltooide opera *Chovansjtjina* bewerkte.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog diende Ravel zijn vaderland als vrachtwagenchauffeur in het leger, nadat hij als jongeman wegens zijn geringe postuur was afgekeurd voor militaire dienst. Ondanks zijn opgelaaide vaderlandsliefde behield hij afstand tot pleidooien om Oostenrijkse en Duitse componisten niet meer uit te voeren. In 1916 moest Ravel ziek vanuit Duitsland naar Frankrijk terugkeren. Kort daarop stierf zijn moeder, bij wie hij steeds gewoond had, waarop hij bij zijn broer introk. Na diens huwelijk kocht hij in 1921 de villa *Le Belvédère* in Montfort-l'Amaury bij Parijs, waar hij tot zijn dood zou blijven wonen. Het huis is nu een museum. In 1924 schreef Ravel *Tzigane* voor viool en luthéal, een verloren gewaand instrument dat in 1994 teruggevonden werd. In 1928 componeerde hij onder meer het pianoconcert in D voor de linkerhand "*Concerto pour la main gauche*". Dit stuk werd geschreven voor Paul Wittgenstein (de broer van Ludwig Wittgenstein) die in de eerste wereldoorlog zijn rechterhand was verloren. Ravel was zeer honkvast. Wel maakte hij in 1928 een grote concertreis door de Verenigde Staten en Canada. In hetzelfde jaar kwam de *Bolero* tot stand, dat zijn bekendste werk zou worden.

Gedurende zijn laatste levensjaren was Ravel ten gevolge van een niet geheel opgehelderde neurologische aandoening niet meer in staat te schrijven. Hij stierf op 28 december 1937, 62 jaar oud, in een Parijs ziekenhuis. Hij werd begraven op de begraafplaats *Levallois-Perret* in Parijs, waar ook zijn ouders lagen. Ravel is, ondanks verschillende langdurige relaties, nooit getrouwd en is kinderloos gebleven.

Het menuet in cis zou je niet als menuet typeren - in gedachten lijkt het bedoeld voor een dansje als het lachen je al lang vergaan is. Een moment van bezinning en inkeer dus.

Johann Sebastian Bach - Prelude & Fuga in Fis (Majeur) BWV 858 uit *Das Wohltemperierte Klavier*

Fis majeure of Fis groot (afkorting: F \sharp) is een toonsoort met als grondtoon Fis. De voortekening telt zes kruisen: Fis,

Cis, Gis, Dis, Ais en Eis. Het is de parallele toonaard van dis mineur. De enharmonisch gelijke toonaard van Fis majeur is Ges majeur.

Welgetempereerde stemming (ook welgetemperde stemming genoemd) is een verzamelnaam voor een aantal muzikale stemmingen met als belangrijkste karakteristiek dat er geen intervallen in voorkomen die voor het gehoor onaanvaardbaar van de reine stemming afwijken.

Het grote voordeel van een welgetempereerde stemming boven de daarvóór gebruikelijke middentoonstemming is dat daarmee álle toonsoorten speelbaar zijn. Bovendien hebben de verschillende toonsoorten in veel welgetempereerde stemmingen elk een eigen karakter door de verschillend klinkende drieklanken, wat niet het geval is in de later opgekomen gelijkzwevende stemming.

Het bekende Das Wohltemperierte Klavier van Johann Sebastian Bach diende niet, zoals velen denken, om de voordelen van de gelijkzwevende stemming aan te tonen, maar veeleer om de verschillende karakters van de toonsoorten te laten uitkomen, en daarnaast aan te tonen dat de middentoonstemmingen geschikt zijn voor toonsoorten met veel voortekens.

De eerste welgetempereerde stemming in Europa was het in 1681 door Andreas Werckmeister geïntroduceerde Werckmeister III temperament. Verdere welgetempereerde stem-

mingen volgden, zoals Kirnberger-III (1779) van de Bach-leerling Johann Kirnberger, en nog vele andere, zoals Vallotti-Tartini (1750), Neidhardt-4 (1732), Weingarten (1750). Van recenter, tot zeer recente datum stammen: Young (1800), Stanhope (1806), Sievers (1868), Kellat (1966), Kellner (1976) en Lehman (2005), om de meest bekende te noemen.

Dit stukje klinkt wonderwel natuurlijk in deze bezetting, tevens zo transparant als een zojuist opgetrokken ochtendnevel!

C. Debussy - La sérénade interrompue en "Minstrels"

Claude Achille Debussy (Saint-Germain-en-Laye, 22 augustus 1862 – Parijs, 25 maart 1918) was een Frans componist die vernieuwing bracht binnen de klassieke muziek. "Bach, die Onze Lieve Heer van de muziek, tot wie elke componist zou moeten bidden alvorens aan het werk te gaan, om zich voor middelmatigheid te behoeden." Aldus Debussy in een recensie van de première in 1902 van de 2de orgelsymfonie van en door Louis Vierne.

Hoewel Claude van eenvoudige komaf was en er binnen het gezin Debussy weinig aan muziek werd gedaan, werd zijn talent al vroeg ontdekt. Dankzij bemiddeling van madame Mauté, de schoonmoeder van de dichter

Paul Verlaine, mocht hij in 1873 naar het Conservatoire de Paris, waar hij pianoles kreeg van Antoine François Marmontel en harmonieleer van Émile Durand. Ook volgde hij korte tijd lessen bij César Franck.

In 1879 vroeg de weldoenster van Tsjajkovski, gravin Nadezjda Filaretovna von Meck, aan Marmontel of hij een geschikte jonge pianist wist voor haar huistrio. Hij maakte haar attent op Debussy. Zijn spel viel zodanig in de smaak dat hij in 1882 met de familie von Meck naar Rusland ging. Na terugkeer volgde hij compositielessen bij Ernest Guiraud, die hem adviseerde eenvoudiger te schrijven, wilde hij in aanmerking komen voor de felbegeerde Prix de Rome.

In 1884 lukte hem dit met zijn cantate *L'enfant prodigue*, hoewel de componist Charles Gounod, die hem als genie beschouwde, voor hem in de bres moest springen. De toekenning van de prijs stelde Debussy in staat twee jaar in Rome te werken en te studeren. Dit overigens niet naar eigen genoegen, want het verblijf aldaar werd door hem als een kwelling ervaren. Hij zei niet tegen het klimaat te kunnen, zich niet te interesseren voor de antieke kunst en zich regelrecht te ergeren aan de feesten die hij moest bijwonen. Hier schreef hij het orkeststuk *Printemps*, dat door de jury in Parijs werd weggehoond. De secretaris van de Académie schreef in zijn rapport dat het zeer wenselijk zou zijn als Debussy zich niet verloor in dit soort impressionisme, dat hij als een van de gevaarlijkste vijanden van kunstwerken beschouwde. Debussy was inmiddels bezig aan een derde werk, getiteld *La Demoiselle élue*, op een vertaalde tekst van Dante Gabriel Rossetti, maar voor hij het voltooid had was hij al uit Rome vertrokken, nog voor de twee jaren voorbij waren. De jury weigerde *Printemps* uit te voeren, waarop Debussy zich verzette tegen een uitvoering van *La Demoiselle élue*. Hiermee was de breuk tussen hem en de leiders van de Académie volkomen.

Gedurende een bezoek aan Bayreuth (1888-89) kwam Debussy in contact met de muziek van Richard Wagner. Wagner leek een dwingende greep op zijn werk te krijgen. Tijdens de Wereldtentoonstelling van 1889 in Parijs raakte hij echter onder de bekoring van Spaanse en vooral ook Javaanse muziek, met name van de klanken van de gamelan. Hierdoor lukte het hem onder de invloed van Wagner uit te komen en een hoogst oorspronkelijke, eigen klanktaal te ontwikkelen.

In 1899 huwde Debussy met Rosalie Texier, een meisje van eenvoudige komaf, dat hem voorbeeldig terzijde stond in de moeilijke tijd voordat hij bekendheid begon te genieten. In 1904 wenste Debussy echter van haar te scheiden om te kunnen trouwen met hun gezamenlijke vriendin Emma Bardac-Moyse. Door dit tweede huwelijk kwam hij in aanraking met de "betere kringen", hoewel dit niet betekende dat er een einde kwam aan zijn financiële zorgen. In 1901 werd Debussy muziekrecensent voor de *Revue Blanche*. Later schreef hij ook voor andere bladen.

Een bloemlezing hiervan werd na zijn dood gebundeld onder de titel *Monsieur Croche Antidilettante*.

Vanaf 1909 wist Debussy dat hij aan kanker leed. Daarnaast was het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog een grote domper, waardoor hij het maandenlang niet kon opbrengen te componeren. Toch wist hij zich hiervan te herstellen. In deze tijd schreef hij nog werken als de *Douze études* en de *Six sonates pour divers instruments*, waarvan hij er overigens slechts drie kon voltooien. Debussy stierf tijdens het laatste Duitse offensief toen Parijs met langeafstandsgeschut en vanuit luchtschepen werd gebombardeerd. Omstandigheden noopten tot een informele begrafenis op het kerkhof van Passy.

De term "impressionisme" wordt vaak gebruikt om muziek van Debussy te omschrijven, hoewel dit door sommigen (ook de toondichter zelf) werd betwist. De term had de negatieve klank van vaagheid en gebrek aan structuur. In een brief uit 1908, schreef de componist: "Ik probeer 'iets anders' te doen – een soort realiteiten – wat door imbecielen 'impressionisme' wordt genoemd". Elders merkte Debussy eens op: "Muziek is gemaakt van kleuren en afgepaste ritmes".

Enkele kenmerken van zijn muziek zijn:

Veelvuldig gebruik van orgelpunt - Passages en figuraties die afleiden van het ontbreken van tonaliteit - Veelvuldig gebruik van parallelle akkoorden - Bitonaliteit - Gebruik van de hele-toonstoonladder of de chromatische in plaats van de diatonische toonladder (ook Debussy-toonladder genoemd) - Schijnbaar abrupte modulaties, zonder enige aanwijsbare harmonische connectie - Timbre: grote klankverscheidenheid door het gebruik van de hele tессituur, door een grote verscheidenheid aan speelwijzen te vermengen en af te wisselen, door een genuanceerd en zeer intens pedaalgebruik. Invloeden van exotische culturen en schilderijen van legendes, zoals in *Pagodes*, *Ondine* en de *Prélude à l'après-midi d'un faune*.

De twee stukken van Debussy worden uitermate boeiend gespeeld, het applaus is volkomen terecht!

Johann Sebastian Bach - Italiaans concert in drie delen BWV 971

Dit Italiaans concert heet eigenlijk *Concerto nach italiänischen Gusto* - hierin paste Bach de "vorm" toe van het Italiaans concert. Bachs kennismaking met de Italiaanse concertvorm vond plaats in de laatste jaren voor zijn vertrek naar Köthen, toen hij *Cammer Musicus und Hofforganist* in Weimar was. Hij verkende de Italiaanse orgelmuziek van Girolamo Frescobaldi, maar vooral ook de muziek die aan het begin van de 18e eeuw de Duitse hoven veroverde en de Duitse componisten bezighield: het Italiaanse concert en in het bijzonder het soloconcert. Bach werd vanuit drie invalshoeken beïnvloed door de nieuwe Italiaanse muziek.

Ten eerste verzorgde Bach in zijn functie ook de kamermuziek aan het hof. Hoewel dat hof van Weimar serieus en vroom was, zal de wereldlijke kamermuziek er ook beïnvloed zijn geweest door de toen heersende Italiaanse muzikale mode. Van invloed was daarnaast Georg Philipp Telemann, die Bach waarschijnlijk al in Eisenach had ontmoet en die de peetoom was van Bachs zoon Philipp Emanuel. Ook Telemann was verbonden aan het hof van Weimar als kapelmeester. Hij verzorgde er ook de publicatie van de eerste composities van Prins Johann Ernst von Sachsen-Weimar, met wie Bach bevriend was en die al op 19-jarige leeftijd overleed. De composities van de prins waren Italiaanse soloconcerten.

Met name van invloed was Bachs verre neef Johann Gottfried Walther. Walther was de muziekleraar van Johann Ernst. Walther was als orgelcomponist beroemd om zijn concertotranscripties van Duitse en Italiaanse componisten, zoals van bv. Tomaso Albinoni, Giuseppe Torelli en Antonio Vivaldi. Met Walther hield Bach 'competities' in het schrijven van het nieuwe type concert, vooralsnog als bewerker van bestaande werken.

Zo bewerkte Bach 16 concerten van de Italiaanse meesters Vivaldi, Benedetto Marcello en Torelli, maar ook van Telemann en werken uit het ongepubliceerde opus 1 van Johann Ernst von Sachsen-Weimar (BWV 972 – 987). Hij volgde hier een voor hem bekend principe: een systematische aanpak en een zo breed mogelijke uitbuiting van de mogelijkheden van de vorm. Bach koos voornamelijk vioolconcerten als basis. Naast

De Duyschot Concerten worden mede mogelijk gemaakt door

Heren- en dameskapsalon Pons

Dorpsstraat 152a, 3342 BE H.I. Ambacht
078-6813131
info@kapsalonpons.nl
www.kapsalonpons.nl

Rijwielhandel W. Oosthoek B.V.

Dorpsstraat 55, 3342 BB Hendrik-Ido-Ambacht
078 – 6812239

Uilhoorn & Fritse Advocaten

Toulonselaan 1, 3311 LT Dordrecht
Tel.: 078-6392060
info@uilhoorn-fritse.nl
www.uilhoorn-fritse.nl

Wisse Makelaardij B.V.

De Schoof 82, 3341 EB Hendrik-Ido-Ambacht
Tel. 078-6840292
info@wisse.nl
www.wisse.nl

Notariskantoor mr E.J. van Leusden

Burgemeester de Bruinelaan 5
3331 AB Zwijndrecht
Tel: +31(0)78 6121355
Fax: +31(0)78 6121991
Email: notaris@vanleusden.nl
Web: www.vanleusden.nl

“Christelijke Boek- en Muziekhandel de Kandelaar”

Sint Jorisstraat 10,
2981 GA Ridderkerk.
0180-423698
winkel@de-kandelaar.nl
www.de-kandelaar.nl

Señor Herenkapsalon

Kerkstraat 50, 2951 GK Alblasserdam
078 – 6913700

Wij brengen deze sponsors graag onder uw aandacht!

het omzetten van typische violistische kenmerken en het uitwerken van de basso continuo voor een vol klavichinistisch geluid, paste Bach de werken ook aan bij zijn eigen smaak: bassen werden levendiger gemaakt, maar ook thematisch versterkt door kenmerkende motieven, contrapunt werd toegevoegd in de oorspronkelijk homofone werken die juist de nadruk op de melodie legden. De scherpe klankcontrasten, zo typisch voor Vivaldi, werden uitgevlakt en vervangen door muzikale ontwikkelingen en climaxen. De door heldere thema's kenmerkende tutti-soli dialoog bij Vivaldi werd verschoven naar een concentratie op het thema van de soli. In de transcripties is de ontwikkeling van de kenmerken van Bachs componeren in concertwerken te zien: de verweving met polyfonie en de thematische en concertante schrijfstijl. Dit vertaalde zich ook in eigen werken uit de Weimar periode: bv. de orgeltoccata in C (BWV 564) en de Pastorale in F (BWV 590). In

Köthen zou Bach de mogelijkheden van de Italiaanse concertovorm in zijn functie als hochfürstlich Anhalt-Cöthenische Kapellmeister uitwerken in de violconcerten en de Brandenburgse Concerten.

Het concert - en niet alleen dat van Bach - staat als een huis, feestelijk door de rijkelijk toegepaste arpeggio-achtige effecten en het speelplezier van Trio Cortado. Zelden vlóóg een concert zo snel om!

Velen maakten nog gebruik van de gelegenheid een lekker wijntje te drinken of met de burgemeester en / of de musici te praten.

**Volgend Duyschot Concert
Zaterdag 21 maart 2015
Valeria Boermistrova, mezzosopraan
Henk Linker, orgel**

Het programma bevat alleen werken van Johann Sebastian Bach die op de dag van het concert precies 330 jaar geleden werd geboren in Eisenach.

Enkele werken die worden uitgevoerd:

“Quia respexit”, aria uit “Magnificat”, BWV 243

“Esurientes”, aria uit “Magnificat”, BWV 243

“Vergnügte Ruh’, beliebte Seelenlust”, aria uit de cantate 170, BWV 170

* Toccata (Dorische) BWV 538

**Kees van der Heijde neemt afscheid van
het Duyschotbestuur**

Het Duyschotbestuur nam op zaterdag 10 januari afscheid van haar voorzitter Kees van der Heijde.

Kees werd om zijn deskundigheid gevraagd om adviezen te geven aan de zojuist opgerichte Stichting Duyschot Concerten. Dat was in 2005. Later trad hij toe tot het bestuur en werd na verloop van tijd ook voorzitter. Als adviseur en bemiddelaar tussen stichting en musici heeft hij veel goede diensten bewezen. Omdat zakelijk beslommelingen steeds meer aandacht gingen eisen, heeft Kees de stap moeten zetten om uit het bestuur te treden. Om hem te bedanken is hem en zijn partner Thea een etentje aangeboden.

Hij heeft beloofd dat we ook na zijn afscheid nog een beroep op hem mogen doen. Daar zal zeker gebruik van worden gemaakt.

Peters Taams treedt nu op als interim-voorzitter.

Kees van der Heijde is naast liefhebber van muziek ook liefhebber van goede wijn. Met een etentje en een flesje is hij door het stichtingsbestuur bedankt voor zijn inzet.

Ambachtse basisschoolleerlingen ontdekken het orgel

door Tim Kamphuis

Een werkgroep van de Vereniging Vrienden van het Duyschotorgel presenteert deze maand een orgelproject op alle basisscholen van Hendrik Ido Ambacht. Het project "Orgelkids" is mogelijk gemaakt door subsidie van het Lydia Vroegindewey Fonds.

"Orgelkids" bestaat uit 3 lessen. Eerst houdt de groepsleerkracht een inleiding, bij het tweede deel gaan de leerlingen zelf een klein pijporgel in elkaar zetten. Het orgeltje dat echt kan spelen heeft 24 toetsen en 2 registers.

De losse onderdelen bevinden zich in een kist en laten zich met behulp van een aantal goede instructiekaarten snel in elkaar zetten. Daarna mogen de kinderen even op het orgeltje spelen en de blaasbalgen bedienen. Doordat de kinderen intensief met de bouw bezig zijn geweest, weten de ze nu goed hoe een orgel werkt. Elk onderdeel is aan de orde geweest. De kinderen zijn razend enthousiast, en vinden dat je veel van leert.

Een leerling vertelt "Ik vind het heel interessant om te zien hoe een orgel vroeger gemaakt werd".

Het laatste onderdeel vindt op 4 februari plaats: een improvisatieconcert in de Ambachtse Dorpskerk door Chiel van Hofwegen, die het Duyschot-orgel aan de leerlingen zal demonstreren.

De Vereniging Vrienden van het Duyschot-orgel wil door het zorgen voor voldoende financieel draagvlak de Duyschotconcerten mede mogelijk maken. Verder worden voor orgelliefhebbers orgelexcursies en muziekavonden georganiseerd. Door het scholenproject is er een activiteit toegevoegd die een groot succes is gebleken.

Om te zorgen, dat we hier in de toekomst mee kunnen

doorgaan, zou het mooi zijn als er nieuwe leden bij komen om de Vereniging te versterken.

Bent u liefhebber van het orgel als instrument en vindt u dit werk belangrijk? Geeft u zich dan op als lid van de Vereniging door middel van een telefoontje of e-mail naar de onderstaande adressen. Wij zullen uw gegevens graag noteren.

078-6813566
(tim49k@gmail.com)

(078-6122423)
duyschot@bezemer.info

We hopen u binnenkort als vriend(in) van het Duyschot-orgel te mogen begroeten.

Vereniging Vrienden van het Duyschot-orgel.
Tim Kamphuis

Van der Heijde Bladmuziek

Coolsingel 119 (in Donner)
3012 BE Rotterdam

T 010 | 4121900
info@vdhbladmuziek.nl

Alle bladmuziek!

www.vdhbladmuziek.nl

Bestuur van de Stichting Duyschot Con- certen

Els van der Vlies, secretaris

Jan Visser,
pr en publiciteit, redacteur van de
nieuwsbrief

Kees Bax, penningmeester

Peter Taams, tijdelijk voorzitter en
algemeen adjunct, sponsoring